

**RAPPORT
PERIODIEK KWALITEITSONDERZOEK
BASISSCHOOL 'DE HOEKSTEEN'**

School : basisschool 'De Hoeksteen'
Plaats : Giessenburg
BRIN-nummer : 04MY
Onderzoeksnummer : 90400

Datum schoolbezoek : 13 februari 2007
Datum vaststelling : 16 mei 2007

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	5
2 KWALITEITSPROFIEL	7
3 BESCHOUWING	11
4 VERVOLG VAN HET TOEZICHT	15

1 INLEIDING

Het periodiek kwaliteitsonderzoek

Op 13 februari 2007 bezocht de Inspectie van het Onderwijs basisschool 'De Hoeksteen' in het kader van een periodiek kwaliteitsonderzoek (PKO). Daarbij heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de kernindicatoren van een aantal kwaliteitsaspecten, op grond van het door de inspectie gehanteerde toezichtkader primair onderwijs 2005.

Bij dit PKO doet de inspectie onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs door zich te richten op de kern van goed onderwijs op de school. Het gaat hierbij om kernindicatoren die betrekking hebben op het aanbod, de onderwijstijd, het pedagogisch handelen van leraren, het didactisch handelen van leraren, de afstemming op de onderwijsbehoeften van leerlingen, de actieve en zelfstandige rol van leerlingen, het schoolklimaat, de begeleiding, de zorg, de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen.

In de brochure 'Toezichtkader PO 2005' vindt u achtergrondinformatie over de indicatoren die de inspectie bij haar toezicht in ogenschouw heeft genomen. U kunt deze brochure downloaden van de website van de inspectie: www.onderwijsinspectie.nl.

Op grond van het kwaliteitsprofiel van de school dat naar aanleiding van een vorig inspectiebezoek is opgemaakt, op basis van risicofactoren die bij de inspectie bekend zijn of afspraken die met de school zijn gemaakt, of op basis van de informatie die door de school is toegestuurd kan de inspectie besluiten om niet alleen de kernindicatoren te onderzoeken maar meer indicatoren bij het onderzoek te betrekken. Sinds november 2006 beoordeelt de inspectie de wijze waarop scholen het kwaliteitsbeleid inrichten, gericht op de bevordering van burgerschap en integratie. Deze indicator is in de tabel cursief weergegeven.

Indien de school in het kader van zelfevaluatie over een bepaalde indicator of over een bepaald kwaliteitsaspect voldoende betrouwbare en valide gegevens heeft verzameld kan in overleg tussen school en inspectie besloten worden om de oordelen uit de zelfevaluatie alleen te verifiëren en deze niet zelf opnieuw te onderzoeken. Zo sluit de inspectie niet alleen aan bij de specifieke situatie van de school, maar wordt de school bovendien niet onnodig belast.

Uw school heeft naast de schoolgids en het schoolplan documenten ingestuurd die op uw zelfevaluatie-activiteiten betrekking hebben. Het betrof de volgende documenten:

- Kwaliteitskaart domein 'onderwijs en leren'; onderwerp: 'zorg en begeleiding';
- Notulen algehele leerlingbesprekingen: van maart en oktober 2006;
- Verslag van de grote vergaderdag 6 juni 2006;
- Planning schoolplan: 2006/2007.

Op grond van de gegevens uit die documenten heeft de inspectie om de volgende redenen besloten om toch alle kernindicatoren te onderzoeken: de documenten geven nog onvoldoende inzicht in de kwaliteit van het onderwijs of delen daarvan. Zij zijn echter wel betrokken bij de oordeelsvorming van de inspectie tijdens dit periodiek kwaliteitsonderzoek.

De opzet van het onderzoek

Het periodiek kwaliteitsonderzoek bestond uit de volgende activiteiten.

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van, indien beschikbaar, documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd. Ook de vragenlijst periodiek kwaliteitsonderzoek is bij de analyse betrokken.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 1/2, 2, 3, 4/5, 5, 6/7 en 7.
- Bovendien heeft de inspectie over de kwaliteit van de kernindicatoren gesprekken gevoerd met de directie en de intern begeleider.
- Op uw school is verder een gesprek gevoerd met leraren en ouders. Daarnaast zijn vragenlijsten ingevuld door leerlingen uit de groepen 6, 7 en 8.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de kwaliteitsoordelen en de conclusies van het schoolbezoek besproken met de directie. Daarbij was een vertegenwoordigervan het bevoegd gezag aanwezig.

De inhoud van het rapport

Het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs levert een kwaliteitsprofiel op van de school (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 wordt een beschouwing gegeven over de geconstateerde kwaliteit en wordt deze onder andere gezien in relatie tot de context of uitgangssituatie van de school. Indien van toepassing worden in deze beschouwing ook de toegevoegde indicatoren betrokken.

In hoofdstuk 4 is het vervolgtoezicht aangegeven en worden, indien noodzakelijk, afspraken vermeld met betrekking tot wettelijke bepalingen waaraan de school niet voldoet.

2 KWALITEITSPROFIEL

Het kwaliteitsprofiel geeft een overzicht van de waarderingen die de inspectie heeft toegekend aan kernindicatoren die betrekking hebben op belangrijke kenmerken van goed onderwijs. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs.

In de waardering is tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs:

1. draagt niet of nauwelijks bij;
2. draagt onvoldoende bij;
3. draagt voldoende bij;
4. draagt in hoge mate bij;
5. niet te beoordelen (alleen bij Resultaten en Ontwikkeling van leerlingen). Deze waardering is gegeven indien de school over bepaalde indicatoren geen betrouwbare en valide gegevens beschikbaar heeft.

Het kwaliteitsprofiel van basisschool 'De Hoeksteen'

Kwaliteitszorg	1	2	3	4
1.8 De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van sociale integratie en actief burgerschap, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.			●	

Leerstofaanbod	1	2	3	4
3.1 De aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde zijn dekkend voor de kerndoelen.			●	
3.4 De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
3.5 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			●	
3.6 De leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde zijn afgestemd op de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen.			●	
3.8 De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlingengewicht biedt leerinhouden aan bij Nederlandse taal die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			●	

Tijd	1	2	3	4
4.4 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			●	
4.5 De school stemt de hoeveelheid tijd voor leren en onderwijzen bij Nederlandse taal en rekenen en wiskunde af op de onderwijsbehoeften van leerlingen.			●	

Pedagogisch handelen	1	2	3	4
5.3 De leraren zorgen ervoor dat leerlingen op een respectvolle manier met elkaar omgaan.			●	

Didactisch handelen	1	2	3	4
6.1 De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			●	
6.3 De leraren leggen duidelijk uit.			●	
6.5 De leraren geven expliciet onderwijs in strategieën voor denken en leren.			●	

Afstemming	1	2	3	4
7.1 De leraren volgen de vorderingen van hun leerlingen systematisch.			●	
7.3 De leraren stemmen de instructie en verwerking af op de verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		●		

Actieve en zelfstandige rol leerlingen	1	2	3	4
8.1 De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			●	
8.3 De leerlingen hebben verantwoordelijkheid voor de organisatie van hun eigen leerproces die past bij hun ontwikkelingsniveau.		●		

Sfeer op school	1	2	3	4
9.3 De ouders/verzorgers tonen zich betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.			●	
9.5 De leerlingen en het personeel voelen zich aantoonbaar veilig op school.			●	

Begeleiding	1	2	3	4
10.1 De school gebruikt een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	

Zorg	1	2	3	4
11.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens, bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			●	
11.3 De school voert de zorg planmatig uit.			●	
11.4 De school gaat de effecten van de zorg na.			●	

Resultaten	1	2	3	4	5
12.1 De resultaten van de leerlingen aan het eind van de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.				●	
12.2 De sociale vaardigheden van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					●

Ontwikkeling van leerlingen	1	2	3	4	5
13.1 De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
13.2 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.					●
13.3 De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van 8 jaar.			●		

3 BESCHOUWING

Dit hoofdstuk beschrijft het oordeel van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op basisschool 'De Hoeksteen' en geeft een toelichting op het kwaliteitsprofiel. Daarbij legt de inspectie zo veel mogelijk verbanden tussen de verschillende indicatoren onderling en - voor zover relevant - tussen de indicatoren en de schoolcontext, de specifieke doelstellingen van basisschool 'De Hoeksteen' en eerdere inspectiebezoeken.

Algemeen oordeel

De inspectie concludeert dat het onderwijs op basisschool 'De Hoeksteen' van goede kwaliteit is. Dit oordeel baseert zij met name op de goede eindopbrengsten, de kwaliteit van het pedagogisch-didactisch handelen van leerkrachten, de leerlingenzorg en de sfeer op school. In vergelijking met het inspectieonderzoek uit 2001 heeft de school haar kwaliteit weten te behouden en op een aantal punten nog weten te verbeteren. Het onderwijs op basisschool 'De Hoeksteen' laat zich het best typeren als gestructureerd en degelijk. Toch zijn er nog mogelijkheden de kwaliteit van het onderwijs verder te verbeteren. De inspectie acht het van belang dat het onderwijs meer afgestemd wordt op de individuele verschillen van de leerlingen in leerbehoeften. Tevens zou het onderwijs meer een appèl mogen doen op de zelfstandigheid en autonomie van leerlingen waardoor het onderwijs uitdagender voor hen wordt. Hieronder volgt een toelichting op dit oordeel.

Toelichting

Opbrengsten

De opbrengsten op basisschool 'De Hoeksteen' zijn goed. Gemeten over een periode van drie jaar liggen de resultaten van de Cito-Eindtoets op basisschool 'De Hoeksteen' steeds boven het landelijk gemiddelde van scholen met een vergelijkbare populatie. Ook de resultaten die de leerlingen gedurende de schoolloopbaan behalen, laten een positief beeld zien. Hierbij is gekeken naar het niveau van technisch lezen, rekenen & wiskunde en van begrijpend lezen. De inspectie heeft ook gekeken naar de doorstroming gedurende de basisschool. Deze is over het algemeen op aanvaardbaar niveau: de meeste leerlingen ronden in acht jaar de basisschool af.

Over sociale vaardigheden van de leerlingen en de mate waarin zorgleerlingen zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen, doet de inspectie geen uitspraak. De school maakt geen gebruik van een voldoende valide leerlingvolgsysteem voor het bepalen van het niveau van de sociale vaardigheden. En de inspectie ontwikkelt nog valide normstandaarden om een uitspraak te kunnen doen over de mate waarin de school effectief bijdraagt aan de ontwikkeling van de zorgleerlingen.

Aanbod

Het aanbod op basisschool 'De Hoeksteen' is eigentijds en voldoet aan de kerndoelen. De methoden zijn modern en bieden in principe voldoende mogelijkheden voor de leerkracht om het aanbod af te stemmen op verschillen tussen leerlingen. De inspectie heeft vastgesteld dat de methoden worden aangeboden conform de planning. Het aanbod in de groepen 1/2 is gebaseerd op de thema's die door de leerkrachten zelf worden samengesteld. Deze worden aangevuld met speciale taalactiviteiten in het kader van een gemeentelijk project voor voor- en vroegschoolse educatie. De school heeft de tussendoelen voor beginnende geletterdheid en beginnende gecijferdheid uitgewerkt in leerlijnen en vervolgens zijn deze lijnen vertaald naar doelen per afgebakende periode. Afhankelijk van het actuele thema van dat moment, worden er activiteiten rondom het betreffende doel bedacht of gezocht. De inspectie oordeelt op basis van bovenstaande dat de leerinhouden in de verschillende leerjaren voldoende op elkaar aansluiten, maar dringt wel aan op een meer nauwkeurige planning en registratie per maand of semester in de groepen 1 en 2 waaruit duidelijk blijkt dat alle doelen ook conform planning aan bod zijn gekomen.

Naar meer uitdagend onderwijs

De inspectie oordeelt positief over de kwaliteit van het onderwijsleerproces binnen de groepen, maar stelt wel vast dat het onderwijs voor de leerlingen uitdagender kan worden vormgegeven en dat meer rekening gehouden moet worden met verschillen tussen leerlingen.

De inspectie heeft verschillende lesobservaties uitgevoerd. Tijdens alle observaties constateerde de inspectie rust, structuur en regelmaat in de lessen. De leerkrachten leggen goed uit en er is voor leerlingen voldoende ruimte om vragen te stellen. Zoals eerder vermeld, ligt het gemiddelde niveau van de leerprestaties van leerlingen hoog. Dit betekent dat er veel leerlingen zijn die goed kunnen leren en met beperkte instructie zelf aan de slag kunnen. Er zijn echter ook leerlingen die minder goed kunnen leren en meer moeite hebben met de leerstof. Deze leerlingen zijn voor een groot gedeelte afhankelijk van de instructie van de leerkracht om de leerstof goed te kunnen doorgronden. De inspectie heeft geconstateerd dat er weinig tot geen rekening wordt gehouden met deze verschillen tussen leerlingen. In de meeste lessen krijgen de kinderen dezelfde instructie waarbij de interactie meestal tussen leerlingen en leerkracht verloopt en weinig tussen de leerlingen onderling. Voor de leerlingen die minder goed kunnen leren, ligt het tempo van de les waarschijnlijk erg hoog, terwijl leerlingen die goed kunnen leren zich mogelijk gaan vervelen. De school is zich bewust van deze risico's en is een traject gestart met als doel meer tegemoet te komen aan verschillen in instructiebehoeften tussen leerlingen. In de kleutergroepen wordt bijvoorbeeld al gewerkt met de kleine kring en voor het onderwijs in rekenen en wiskunde wordt voor een beperkt aantal goede rekenaars gewerkt met het compactingmodel van de SLO. Hoewel de eerste stappen dus gezet zijn, moet een en ander nog verder uitgewerkt worden. De school zou de mogelijkheden voor afstemming kunnen uitbreiden door het variëren in de instructietijd en het niveau van de instructie. Daarbij is het van belang dat de leerlingen ook voldoende zelfstandig kunnen werken.

Op dit moment zijn er maar weinig mogelijkheden voor leerlingen om eigen verantwoordelijkheid voor de organisatie van hun eigen leerproces te nemen (bijvoorbeeld in de vorm van een kieskast en/of weektaken). Het zelfstandig werken beperkt zich tot het zelfstandig verwerken binnen de reguliere lessen en het zelfstandig werken achter de computer. Mede hierdoor zijn de mogelijkheden voor afstemming beperkt. Door meer werk te maken van de afstemming en in het verlengde daarvan van het zelfstandig werken kan de school ook mogelijkheden creëren om voor betere leerlingen het onderwijs meer uitdagend te maken.

Zorg en begeleiding

De zorg op basisschool 'De Hoeksteen' kent een duidelijke structuur. De school hanteert het Cito-leerlingvolgsysteem en de vorderingen binnen de methoden worden goed geadmistreerd. Voor de kleuters wordt ook een observatielijst bijgehouden. Voor kleuters die extra aandacht nodig hebben wordt een uitgebreider kindvolgsysteem gehanteerd. Mede met behulp van deze gegevens heeft de school goed zicht op leerlingen die op- en/of uitvallen. Er zijn criteria vastgelegd op basis waarvan besloten wordt of een leerling extra zorg krijgt. De school hanteert vijf niveaus van zorg. Deze niveaus zijn door het samenwerkingsverband gedefinieerd. Naarmate het zorgniveau hoger is, is de complexiteit van de problematiek groter, en de verleende zorg intenser. Vanaf niveau 1 wordt gewerkt met een handelingsplan. De uitvoering van de handelingsplannen is een gedeelde verantwoordelijkheid van de leerkracht en de intern begeleider. De handelingsplannen worden zowel buiten als binnen de groep uitgevoerd. De uitvoering van de handelingsplannen binnen de groep stuit nog wel op organisatorische knelpunten. Dit houdt duidelijk verband met de overwegend klassikale werkvorm die in midden- en bovenbouw gehanteerd wordt en de beperkte invulling van zelfstandig werken binnen de groepen. De inspectie is desalniettemin van oordeel dat de uitvoering en de evaluatie van de zorg van voldoende niveau is.

Schoolklimaat

Op basisschool 'De Hoeksteen' heerst een positief werk- en leerklimaat. In een gesprek met de inspectie werd dit door een aantal ouders bevestigd. De leerlingen geven aan dat het een plezierige en veilige school is. De school houdt eens in de vier jaar een ouderenquête. Ook de leerkrachten zijn positief over de sfeer op school. Zij besteden ook expliciet aandacht aan het bevorderen van een goed schoolklimaat. Zo is recentelijk een methode voor het bevorderen van de sociaal-emotionele ontwikkeling ingevoerd. Daarnaast staan regels en afspraken op het gebied van omgaan met elkaar regelmatig centraal. Door middel van diverse protocollen, zoals bijvoorbeeld het pestprotocol en het protocol schorsing en verwijdering, bevordert het team eenduidig handelen.

Ten slotte heeft de inspectie de zorg voor de kwaliteit van het onderwijs voor bevordering van actief burgerschap en sociale cohesie als voldoende beoordeeld. De school toont zich bewust van de opdracht die er ligt om hieraan invulling te geven en van de bijzondere omstandigheden waaronder dat gestalte zal moeten krijgen. Wel constateert de inspectie dat de visie op burgerschap en integratie, de planmatige aanpak en de concrete uitwerking daarvan en de evaluatie van de resultaten op dit terrein nog onvoldoende zijn uitgewerkt.

4 VERVOLG VAN HET TOEZICHT

Bij dit PKO heeft de inspectie ook een onderzoek gedaan naar de naleving van een aantal wettelijke voorschriften. Dit onderzoek betrof de wettelijke voorschriften over de geplande onderwijstijd en over een door het bevoegd gezag vastgestelde schoolgids en schoolplan.

Op basis van dit onderzoek concludeert de inspectie dat de school aan deze wettelijke bepalingen voldoet.

De bevindingen van dit PKO leiden tot het volgende arrangement voor het vervolg van het toezicht (toezichtarrangement):

De aangetroffen kwaliteit van het onderwijs op de school vraagt geen aanpassing van de reguliere onderzoeksplanning van de inspectie.